

SPIS RZECZY

ROZDZIAŁ PIERWSZY: Zamki i pałace

Str.
1—32

CZEŚĆ I. — Polska cała drewniana. Ruch budowniczy w XVI i XVII w. Dwa typy zamków. Arkady. Dziedzińce. Ganki i loggie. Rozmiary i kosztowność. Amfiteatry i areny. Wspaniałość gmachów. Zastój. Rezydencje otwarte. Wille. Pałace miejskie. Urządzenia wewnętrzne. Pierwotna skromność. Sufity. Meluzyna. Pawiment. Kominy. Obicia i szpalery. Arrasy. Sprzęty. Zbytkowność sprzętów. Nadproża. Sala stołowa. Służba czyli kredens. Srebra. Artystyczna strona. Szkła i farfury. Dekoracja malarska. Kaplica. 1—14

CZEŚĆ II. — Biblioteki. Dzieła sztuki. Arcydzieła. Galanterja i cacka. Bezpłodność zbytku. Roba per Polonia. Rezydencje wiejskie. Parki i ogrody. Ogród w Laszkach. Kreaacje parków. Nieszczerość amatorstwa. Przewaga francuskiego smaku. Kopje i parodje. Sentymentalizm sielankowy. Zbiory artystyczne i naukowe. Teatra nadworne. Dworzanie i służba. Rękodajni. Suchednie. Klamka pańska. Sługa i pan. Patrjarchalność stosunku. Rzesze dworskie. Wiek XVII. Maskarada liberyjna. Obrazek satyryczny. Wojska nadworne. Wojny prywatne. Bandy najemne. Wpływ wielkich dworów. 14—32

ROZDZIAŁ DRUGI: Dwory i dworki

33—61

CZEŚĆ I. — Sielskość Polski. Gniazdowość. Zwyczaj spadkowy. Prawo bliźszości. Dwór w regule drewniany. Warunki wygody i bezpieczeństwa. Obronność dworów. Zameczki. Baszty i wały. Straże nocne. Okop. Ostróg. Tyn. Samborze. Orjentacja. Rozkład domostwa. Sień. Alkierz i komora. Architektura dworków. Styl rodowity. Typ barokowy. Odśrodkowość budowy. Dobudówki. Piętra. Ozdobność budowy. Dach. Banie i powietrzniki. Ideał wiejskiej siedziby. Złożenie. Ptaszarnie. Zwierzyńce. Ogrody i sady. Wirydarz. Kwiaty. Rośliny egzotyczne. Ziola apteczne. Chłodniczek. Zmysł krajobrazu. 33—48

CZEŚĆ II. — Sprzęty. Sepety i almarje. Świerzeń. Pułap. Błony. Drzwi. Komin. Szpalery i kołtryny. Makaty i kobierce. Kobierce złoto-

lite. Kobiernictwo swojskie. Konterfekty. Trofea wojenne. Zbytek szlachecki. Czelaź szlachecka. Z potrzeby zbytek. Klasa służebna. Liber Chamorum. Panowie panów. Promocje herbowe. Familjarność. Niewolnicy. Tatarnie. Samoistność dworów. Mieluch. Apteczka. Driakiew. Podruna. Pani stara. Potrzeby moralne. Stosunki ze światem. Księżyctwo dworu. Nowi ludzie, nowe domy.	48—61
--	-------

ROZDZIAŁ TRZECI: Ubiory i splendory

62—94

CZĘŚĆ I. — Brak źródeł. Portrety i ryciny kostjumowe. Typ zasadniczy narodowy. Warunki przyrodzone. Wpływy obce. Naśladownictwo. Rzecz a nazwa. Dwór. Magnat. Student. Żołnierz. Czupryna. Podgolone głowy. Wojny i mody. Terminologia kostjumu. Zagadkowość nazw. Próżność męska równa kobiecej. Futra. Sobole. Soroki i bunt. Ceny soboli. Brak ustaw przeciw zbytkom. Zbytek w materiałach. Żywość. Barwy miarkowane. Złotogłów. Obfitość szat. Ozdoby. Szaty poślednie. Ewolucja kostjumu. Typ pośredni i trwałe. Suknie statecznie polskie. Delja. Kontusz. Ferezja. Żupan. Czapka. Spodnie. Obuwie. Skórnice. Zmiana nazw. Strój niewieści. Czecheł, chomla, tocznica. Bramka. Stroje swojskie. Wieniec. Gieźlo. Kryzy i gargiele. Podwika. Kwef. Birety. Przewrót radykalny. Mody paryskie. Goły gors. Puder, muszki i rucho. Kornety i fontańki. Galanty.	62—80
---	-------

CZĘŚĆ II. — Klejnoty. Łańcuchy. Guzy. Szkofja. Kita. Pióra egzotyczne i bajeczne. Pasy. Korona. Bramka. Kanaki. Manele i talizmany. nienie lekarskie. Pontaly. Ferety. Przykłady. Martwe miliony. Perły ańskie. Sztuka złotnicza. Handel klejnotami. Bielizna. Słaba strona rderoby. Broń. Przepych i bogactwo broni. Przesada dekoracji. Tarcza. Sajdak. Buławy i buzdycany. Formy buław i buzdycanów. Regiment. Szabla. Odmiany szabli. Rozmaitość jej nazw. Karabela. Ceny szabel. Czekan. Obuch i nadziak. Rzędy i ich bogactwa. Farbowanie koni. Srebrne i złote podkowy. Wpływ Turcji. Orjentalizacja smaku. Sarmacko-wschodni obyczaj. Amatorstwo Jana III. Złudne wrażenia. „Bogata nędza“. Zbytek bez dobrobytu. Kontrasty. Drobną szlachta. Szaraczki mazowieckie.	80—96
--	-------

ROZDZIAŁ CZWARTY: Dom i świat

97—159

CZĘŚĆ I. — Rodzina, jej pojęcie i siła etyczna. Koligacje i filjacje. Genealogowie. Kobieta. Żona-przyjaciół. Mulier fortis. Wpływ kobiet. Polityka kobiet. „Kwoki“. Dzielność kobieca. Herod-baba. Rapt. Kobieta w życiu towarzyskim. Brak zalotności. Braki wychowania. Dwór królowej. Sztuka konwersacji. „Wirtschaft“. Świat bez kobiety i sztuki. Rzeczpospolita Babińska. Akta babińskie. Humor w kłamstwie. Francuzi północy. Warunki konwersacji. „Gry rozmowne“. Trefność. Polityka. Swawolność, rubasznosc. Wstydlivosc słowa i duku. Talent epiczny. Niedostateczność źródeł. Scenariusze staropolskiego życia. Salon polski. Salon XVIII w. Rococo warszawskie. Grzeczność. Jej naro-

tyc
Kai
1830

dowy charakter. Uroszczenia dynastów. Sarmacka gracia. Ukłon polski. Polskie maniery. „Posiadanie“. „Uczciwe“. Wyższość grzeczności polskiej. „Ludzkość“. Porywczosć i rubasznosć. Przykład akcji o obelgę. Medjacja obywatelska. Rzadkosć pojedynków. Deprekacje. Wyroki polubowne. Równosć szlachecka. Fikcja i prawda. Tytulatury. Geneza tytułów. „Raczył“. Szlachetny i urodzony. Dygnitarstwo drażkowe. Tanie tytuły. 97—119

CZĘŚĆ II. — Gościnność. Tańce. Polonez. Jego europejska sława. Tańce skoczne. Cenar i galarda. Reje, firleje. Skromność tańców. Muzyka. Lutnia. Gry. Gry hazardowe. Szulerstwo. Typy kosterskie. Wesele. „Kubek w kubek“. Oracje. Upominki weselne. Triumfy. Zbytek festynów. Pogrzeby. Castrum Doloris. Wspaniałość pogrzebowa. Ceremonje żałobne. Kruszenie kopji. Sobowtóry. Wielkoduszna skromność. Szkarłat żałobny. Stroje na marach. Chorągwie nagrobowe. „Labara funebria.“ Konkluzje. Bankiety. Kuchnia polska. Piwo a wino. „Menu“ szlacheckie. Osobliwsze potrawy. Rozmaitosć sosów. Potrawy ulubione. Dawania bankietowe. Zamilowanie w korzeniach. Dekoracja potraw. Fantazje kucharskie. Ceremonje przy ucztach. Zastawa stołu. Nożenki. Zwyczaje biesiadne. Kobiety na bankietach. Przewlekłosć bankietów. „Pełne“ czyli toasty. Tłuczenie puhara. Napoje. Śpiew i muzyka. Bankiety tłumne. Zwady przy kieliszku. Życie sąsiedzkie. Odpowiedź. Zajazdy. Typy sąsiedzkie. Figle sąsiedzkie. Darmochwał. Gawędziarze. Medjator. Agitator i popularysta. Wzór agitatora i statysty. Recepta na popularność. 119—143

CZĘŚĆ III. — Koń polski. Zabawy rycerskie. Amazonki. Myślistwo. Sokolnictwo. „Unoszenie“. Ceny sokołów. Ruchliwosć szlachty. Okazje podróży. Gród, roczki, kwerele. Sejmiki. Okazowania. Trudności podróży. Tabor podróży. Orszaki magnackie. Zbytek w podróży. Zaprzęgi. Malowane konie. Rodzaje powozów. Podróże zagranicę. Cel naukowy. Zły wpływ podróży. Wyższe motywa podróży. Ich strona idealna. Fantazja i obowiązek. Nowe czynniki moralne. Moment awanturniczny. Brak opisów podróży. Przygody podróżników. Legacje. Ich świetnosć. Bezplodność wrażeń. Iluzje wyższości. Plastycznosć natury polskiej. Reputacja Polski w Europie. Dostojne przykłady. Poklask humanistów. Turysta smorgoński. Objaw upadku. Kosztownosć podróży. Mnogosć podróżników polskich. Unikanie rodaków zagranicą. Odstraszające przykłady. Dwuznaczne karjery. Awanturnicy i szalbierze. 143—161